

Верховна Рада України

Комітет з питань охорони здоров'я

РЕЗОЛЮЦІЯ «КРУГЛОГО СТОЛУ» НА ТЕМУ:

«Проблемні питання виконання органами виконавчої влади Закону України «Про гуманітарну допомогу» № 1192-XIV від 22 жовтня 1999 року зі змінами для потреб антитерористичної операції»

20 жовтня 2017 року відбулося засідання «круглого столу» Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я на тему: «Проблемні питання виконання органами виконавчої влади Закону України «Про гуманітарну допомогу» № 1192-XIV від 22 жовтня 1999 року зі змінами для потреб антитерористичної операції», участь в якому взяли представники Верховної Ради України, офісу Уповноваженого Президента України з питань реабілітації учасників антитерористичної операції, Міністерства соціальної політики України, Міністерства оборони України, Міністерства фінансів України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Національної поліції України, Державної фіскальної служби України, а також представники громадськості, благодійних організацій, волонтери, ЗМІ, інші зацікавлені особи.

Захід відбувся за ініціативи та під патронатом Першого заступника Голови Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, народного депутата України Корчинської О.А., та організаційної підтримки інформаційного агентства «Єдина служба правової допомоги».

Учасники засідання «круглого столу» констатували, що необхідність винесення на розгляд широкого кола громадськості питання щодо виконання органами виконавчої влади Закону України «Про гуманітарну допомогу» № 1192-XIV від 22 жовтня 1999 року в частині організації забезпечення потреб антитерористичної операції викликана наявністю суттєвих проблем у цій сфері.

Учасники «круглого столу» звернули увагу представників центральних органів виконавчої влади, уповноважених на забезпечення безумовного виконання Закону України «Про гуманітарну допомогу» в частині організації забезпечення потреб антитерористичної операції, на наступне:

недосконалість законодавчо визначеного терміну «гуманітарна допомога»;

відсутність здійснення відповідного вивчення проблематики з питань гуманітарної допомоги з боку уповноваженого на це центрального органу виконавчої влади/Мінсоцполітики;

відсутність належного аналізу потенційних потреб, їх причин, а також використання гуманітарної допомоги й наслідків (у розрізі регіонів, державних структур), систематизованої звітності та контролю за її розподілом;

невідповідності підзаконних актів уряду змісту зазначеного закону;

проблемні питання діяльності робочої групи з питань гуманітарної допомоги при Міністерстві соціальної політики України та необхідність удосконалення законодавства у сфері надання гуманітарної допомоги;

проблемні питання, пов'язані з визнанням гуманітарною допомогою автотранспорту для медичної евакуації для потреб антитерористичної операції та інших вантажів, які направляються в зону проведення АТО, інше.

Проблемні питання, що були представлені в тематичних виступах під час роботи «круглого столу», за наданою інформацією з боку громадськості та волонтерських організацій - отримувачів гуманітарної допомоги, вже неодноразово висвітлювалися ними, що стало підставою створення тематичної робочої групи у складі Координаційної ради сприяння розвитку громадянського суспільства при Президентові України.

Хронологічно зазначалося, що 6 грудня 2016 року на засіданні Координаційної ради сприяння розвитку громадянського суспільства при Президентові України посадовцями спільно з представниками громадськості було ухвалено рішення створити робочу групу за участі представників сектору благодійності при Міністерстві соціальної політики України для спільного опрацювання змін у законодавстві про гуманітарну допомогу. До складу робочої групи від сектору благодійності увійшли представники Українського форуму благодійників, МБФ «Карітас України», БФ «Розвиток України», БФ Ігоря Палиці «Тільки разом», БО «БФ СВОЇ», БО «БФ Святої Покрови», ГО «Ініціатива Е+», інформаційне агентство «Єдина служба правової допомоги» та інші.

5 березня 2017 року відбулося засідання тематичної робочої групи при Міністерстві соціальної політики України, на якому було запропоновано заходи, які потребують прийняття на рівні ЦОВВу, а саме:

1. Розробка форми Єдиного звіту про розподіл гуманітарної допомоги, передбаченого ст. 11 Закону України «Про гуманітарну допомогу».

2. Внесення змін до Порядку взаємодії центральних і місцевих органів виконавчої влади та Національного Банку щодо реалізації Закону України «Про гуманітарну допомогу» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2013 р. № 241).

3. Розробка Переліку документів для визнання вантажів, коштів та послуг гуманітарною допомогою.

4. Розробка пропозицій щодо внесення змін у чинний Закон України «Про гуманітарну допомогу».

5. Розробка пропозицій щодо законодавчого врегулювання гуманітарної допомоги в кризових ситуаціях.

Проте, як відзначили учасники заходу, заплановані Мінсоцполітики заходи, окрім зазначеного п. 3, по цей час не виконані. Чергове засідання робочої групи заплановане міністерством на кінець березня 2017 року не відбулося.

Відповідно до статті 4 Закону України «Про гуманітарну допомогу» спеціально уповноважені державні органи з питань гуманітарної допомоги приймають рішення про визнання вантажів гуманітарною допомогою за погодженням із органами державної влади.

Згідно п. 4 постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взаємодії центральних і місцевих органів виконавчої влади та Національного банку щодо реалізації Закону України «Про гуманітарну допомогу» від 25 березня 2013 р. № 241 вищевказане рішення приймається Мінсоцполітики з урахуванням результатів розгляду позицій центральних органів виконавчої влади та Національного банку на засіданні робочої групи, що фіксується у протоколі її засідання. Члени робочої групи зобов'язані подати на її засідання листи із зазначенням позицій центральних органів виконавчої влади та Національного банку щодо погодження проекту рішення.

Однак, учасниками «круглого столу» з боку громадськості акцентувалася увага, що Мінсоцполітики не контролюється своєчасне подання позицій центральних органів виконавчої влади та Національного банку на засідання робочої групи, подані позиції не розглядаються.

Окрім того, з метою упередження негативного використання пільгового оподаткування у сфері благодійної діяльності, на спільній нараді, яка відбувалася в Державній фіскальній службі України у листопаді 2016 року, представником Мінсоцполітики було запропоновано розробити та внести відповідні зміни до Закону України «Про гуманітарну допомогу», або розробити новий закон, який би відповідав вимогам сьогодення: встановлення чіткого переліку товарів, які можуть бути визнаними гуманітарною допомогою; у випадку розподілу гуманітарної допомоги на адресу іншої організації набувача зобов'язати останню звітувати про розподіл такої допомоги кінцевим набувачам; чітко визначити підстави та порядок скасування наказів Мінсоцполітики про визнання вантажів гуманітарною допомогою. Протокольно було вирішено створити робочу групу з розробки відповідних змін до чинного законодавства України щодо ввезення, розподілу гуманітарної допомоги, порядку подання звітності.

Як наголошувалося, за підсумками проведеної наради Мінсоцполітики не виконано запропоновані заходи. Державною фіскальною службою України, за інформацією громадськості, не створено відповідну робочу групу.

Мінсоцполітики не розроблено порядок та форму подання звітності, отримувачі та набувачі звітують вибірково, деякі до Мінсоцполітики, деякі до обласних держадміністрацій/КМДА, деякі отримувачі взагалі не звітують. Подана звітність системно не опрацьовується. Не здійснюється відповідний

аналіз використання та потенційних потреб гуманітарної допомоги, у т. ч. для потреб антитерористичної операції.

Ще одним проблемним питанням, яке порушували учасники заходу, є те, що Міністерство фінансів України використовує порядок звітності посилаючись на наказ Мінфіну «Про порядок бухгалтерського обліку гуманітарної допомоги» від 14.12.99 р. № 298, але даний наказ містить вимоги отримувачам та набувачам гуманітарної допомоги в примітках (поясненнях) до річного фінансового (бухгалтерського) звіту, тобто до складеного балансу (звіту про фінансові результати), наводити інформацію про види і вартість одержаної гуманітарної допомоги та її використання за цільовими напрямками.

При цьому, закон містить вимоги, що отримувач гуманітарної допомоги і набувач гуманітарної допомоги (юридична особа) щомісячно в установленому порядку подають до відповідного спеціально уповноваженого державного органу з питань гуманітарної допомоги звіти про наявність та розподіл гуманітарної допомоги до повного використання всього обсягу отриманої гуманітарної допомоги.

З урахуванням зазначеного та інших питань, що порушувалися в ході обговорення, **учасники засідання «круглого столу» дійшли висновку про необхідність:**

уряду, органам місцевого самоврядування, донорам та отримувачам гуманітарної допомоги в Україні - забезпечити адекватну оцінку потреб у гуманітарній допомозі;

забезпечити прозорість інформації про потреби у гуманітарній допомозі на стадії планування шляхом автоматизації зазначеного;

деталізувати та розширити перелік категорій набувачів гуманітарної допомоги; на рівні місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування здійснювати своєчасне оновлення бази набувачів такої допомоги та відповідний контроль за таким оновленням;

забезпечити удосконалення механізму логістики надання гуманітарної допомоги, забезпечення транспортними засобами для її перевезення;

забезпечити збір, узагальнення та оприлюднення статистичних даних і створення Карти потреб/виданої гуманітарної допомоги (за конкретними населеними пунктами, а не областями; яким конкретно категоріям та кількості осіб; конкретні види та обсяги наданої допомоги);

розробити систему ефективного контролю за роздачою гуманітарної допомоги на місцях з метою дотримання належної якості виданих товарів, унеможливлення випадків зловживання;

забезпечити своєчасне інформування про гуманітарну допомогу на місцях шляхом запровадження автоматизації процесу на рівні конкретних населених пунктів, завчасно розповсюджуючи попередню інформацію про дату і місце видачі такої допомоги, у т. ч. з урахуванням можливості сприйняття такої інформації набувачами з особливими потребами (наприклад, з вадами зору або слуху).

Учасники заходу відзначили, що винесені на обговорення наявні проблеми у сфері гуманітарної допомоги впливають на імідж держави в сфері застосування та реалізації норм міжнародного гуманітарного права, при бездіяльності відносно чого призводять до зловживань у цій сфері та наносять збитки державі.

В результаті обговорення винесеного на розгляд питання та з метою термінового нівелювання порушень органами виконавчої влади вимог Закону України «Про гуманітарну допомогу», забезпечення правового процесу отримання гуманітарної допомоги учасники «круглого столу» *рекомендують невідкладно:*

1. Міністерству соціальної політики України:

1.1. Виконати заходи, опрацьовані 5 березня 2017 року на засіданні тематичної робочої групи при Міністерстві соціальної політики України, а саме:

1.1.1. Розробити форму Єдиного звіту про розподіл гуманітарної допомоги, передбаченого ст. 11 Закону України «Про гуманітарну допомогу».

1.1.2. Внести зміни до Порядку взаємодії центральних і місцевих органів виконавчої влади та Національного Банку щодо реалізації Закону України «Про гуманітарну допомогу» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2013 р. № 241).

1.1.3. Розробити пропозицій щодо внесення змін у чинний Закон України «Про гуманітарну допомогу» та внести відповідний законопроект в установленому порядку на розгляд Верховній Раді України.

1.1.4. Розробка пропозицій щодо законодавчого врегулювання гуманітарної допомоги в кризових ситуаціях.

1.2. Забезпечити неухильне виконання вимог закону «Про гуманітарну допомогу» в частині обов'язкового погодження прийняття рішення на підставі письмових позицій органів державної влади та розгляду письмових позицій під час засідання робочої групи з питань гуманітарної допомоги.

1.3. Створити Експертну раду з питань гуманітарної допомоги для потреб антитерористичної операції, залучивши до її складу Першого заступника Голови Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, народного депутата України Корчинську О.А. (за згодою) та інших учасників «круглого столу».

1.4. Розглянути питання щодо змін до порядку визнання гуманітарною допомогою вантажів вагою до 10 тонн, надавши зазначені повноваження регіональній владі.

2. Міністерству соціальної політики України, Міністерству фінансів України, Державній фіскальній службі України, іншим заінтересованим міністерствам та відомствам:

створити робочу групу з розробки відповідних змін до чинного законодавства України щодо ввезення, розподілу гуманітарної допомоги, в тому числі порядку подання звітності.

3. Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я:

створити робочу групу для вивчення міжнародного досвіду (зокрема Франції, Грузії, інших держав) з питань забезпечення медичних потреб для проведення антитерористичної операції у сфері гуманітарної допомоги;

направити Кабінету Міністрів України резолюцію засідання «круглого столу» на тему: «Проблемні питання виконання органами виконавчої влади Закону України «Про гуманітарну допомогу» № 1192-XIV від 22 жовтня 1999 року зі змінами для потреб антитерористичної операції» для організації розгляду та вжиття заходів належного реагування.

З повагою

від імені учасників засідання «круглого столу»

**народний депутат України,
Перший заступник голови
Комітету Верховної Ради України
з питань охорони здоров'я**

О. А. КОРЧИНСЬКА
(посв. № 208)